

Razumkov
centre

Kingdom of the Netherlands

MATRA Programme

Січень 2023

УКРАЇНА: ВІД ВІЙНИ ДО МИРУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ

Аналітичні оцінки

I. НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА: ГОЛОВНІ ПОДІЇ, ПРОЦЕСИ, ТЕНДЕНЦІЇ

Інтенсивні бойові дії протягом січня 2023р. на окремих ділянках фронту не змінили загальної ситуації, що склалася на кінець 2022р. Незмінними залишалися також головні обмежувальні фактори спроможності сторін до здійснення наступальних операцій, а саме брак (або ж свідоме обмеження витрат) необхідних для наступу людських і матеріальних ресурсів і погодні умови.

Дедалі очевиднішими є ознаки підготовки сторін до чергової хвилі масштабної ескалації конфлікту, початок якої очікується найближчими місяцями чи навіть тижнями. Сприятливі для застосування важкої техніки погодні умови, імовірно, стануть тригером початку наступальної операції однієї зі сторін.

Водночас публічні заяви та рішення російського керівництва свідчать про перехід до стратегії «війни на виснаження», що, імовірно, стало, з одного боку, усвідомленням недостатньої спроможності російської армії досягти стратегічного перелому в найближчій перспективі, а з іншого боку, — розрахунок на те, що затягування конфлікту є більш вигідним для росії, ніж для України.

БОЙОВІ ДІЇ

Головні зусилля російської сторони протягом січня були спрямовані на:

- ✓ досягнення бодай незначних тактичних успіхів з метою насамперед демонстрації прогресу у виконанні задекларованих і неодноразово адаптованих цілей т.зв. «спеціальної військової операції»;
- ✓ зміцнення оборонних позицій вздовж лінії зіткнення та розбудову глибоко ешелонованої оборони не лише на територіях, окупованих у 2022р., але й на Кримському півострові та у прикордонних російських регіонах;

- ✓ завдання періодичних масованих ударів по об'єктах критичної інфраструктури із застосуванням безпілотників-камікадзе, крилатих і балістичних ракет;
- ✓ перегрупування сил та нарощування резервів з метою підготовки до проведення майбутньої наступальної операції.

Українські Сили оборони здійснювали заходи, що переслідували завдання:

- ✓ збереження стратегічної ініціативи на театрі бойових дій;
- ✓ створення умов для наступних контр-наступальних операцій;
- ✓ протидія зусиллям противника з захоплення тактичної ініціативи на найбільш загрозливих напрямках.

Протягом грудня-січня спостерігалася відносна стабілізація як лінії зіткнення, так і інтенсивності бойових дій, порівняно з вереснем-листопадом 2022р. Погодні умови, помітне виснаження ресурсів, боєприпасів і живої сили змусили російське військове командування перейти в оборону на переважній частині лінії фронту. На стабілізацію лінії фронту великою мірою вплинув комплекс мобілізаційних заходів, запроваджених кремлем у рамках зміни стратегії «спец-операції» на стратегію «довготривалої війни на виснаження». Термінове залучення близько половини від 300 тис. мобілізованих росіян дало змогу російській стороні доукомплектувати підрозділи на передовій лінії фронту та забезпечити рівень їх боєздатності, необхідний для утримання позицій.

Боротьба за контроль над Бахмутом та прилеглими населеними пунктами залишалася в епіцентрі не лише збройного, але й інформаційного протистояння. Після кількох місяців виснажливих боїв українські сили

залишили м.Соледар. Згідно з повідомленнями українських військових, втрати російської сторони у протистояннях за Соледар, що (як і Бахмут) не має суттєвого стратегічного значення, сягнули рівня двох чеченських воєн. Рівень руйнувань, спричинений ворожими артилерійськими обстрілами, перетворив Соледар, як і десятки інших захоплених населених пунктів, у непридатне для проживання місце.

Повідомляючи про «перемогу» над Соледаром, кремль відзначив заслуги ПВК «Вагнер» і тим самим вперше офіційно визнав їхню участь у війні проти України. До цього кремль, попри очевидні свідчення, тривалий час заперечував спочатку сам факт її існування, а згодом будь-які відносини російської держави з ПВК «Вагнер». Стало також відомо, що путін таємними указами гарантував помилування ув'язненим злочинцям, рекрутованим для участі у бойових діях у складі ПВК. За повідомленнями ЗМІ, загалом з липня 2022р. власник ПВК є.пригожин зміг завербувати з місць позбавлення волі до 40 тис. осіб, більшість з яких вже загинули, зазнали поранень, потрапили в полон або ж дезертирували. Важливо зазначити, що така діяльність ПВК здійснюється за межами російського національного законодавства, але, абсолютно очевидно, з відома держави та за підтримки офіційних силових структур.

Неспроможність захопити Бахмут силами найманців пригожина (за вогневої підтримки

регулярних військ) посилила хвилю взаємних звинувачень між різними фракціями російської «партії війни». Надто активні спроби пригожина переадресувати публічне невдоволення ходом війни та частковою мобілізацією на адресу російського головнокомандування, схоже вдарили бумерангом по його власних позиціях. Нові кадрові перестановки у вищому військовому керівництві можуть свідчити як про тактичну поразку самого пригожина на політичному фронті, так і про усвідомлення путіним обмеженої ефективності паралельних збройних формувань у конфлікті високої інтенсивності.

В останні дні січня відбулося локальне загострення в районі м.Вугледар, контроль над яким має важливе оперативне значення для обох сторін. Після кількох днів інтенсивних боїв російські елітні підрозділи морської піхоти та десантників досягли незначного просування, але не змогли прорвати українську оборону. Спроба штурму Вугледара, імовірно, є ознакою підготовки російської наступальної операції з метою захоплення Краматорська та Слов'янська або щонайменше намаганням витіснити українські сили з важливого плацдарму розгортання можливого наступу на «кримський коридор».

Імовірність сценарію наземного вторгнення з території Білорусі оцінюється як низька. Згідно з повідомленнями розвідки та експертних оцінок, рівень присутності та переміщення особового складу та військової

техніки на території Білорусі не відповідає ознакам підготовки ударного угруповання. Водночас Білорусь продовжує виконувати роль важливого союзника росії у війні, надаючи комплексну підтримку російській агресії, в т.ч. використання військової інфраструктури для нанесення авіаційно-ракетних ударів, ремонт і передачу важких озброєнь та боєприпасів з білоруських арсеналів. Заразом поточні оцінки низької імовірності вторгнення з території Білорусі не виключають загострення загрози використання білоруського плацдарму для відволікаючих або супутніх ударів одночасно з наступом російських військ на обраному головному напрямі.

ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ОБОРОНИ

Президент України В.Зеленський підписав ухвалений Верховною Радою Закон «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойових обставинах», що передбачає посилення покарання за військові правопорушення. Слід зазначити, що як Президент, так і законодавці проігнорували занепокоєння правозахисників стосовно можливих порушень базових прав військовослужбовців, а також застереження противників репресивного підходу до вирішення проблем із військовою дисципліною.

Низка корупційних скандалів у січні 2023р. не оминула стороною оборонне відомство. Згідно з матеріалами журналістського розслідування, МО закуповує послуги з харчування «у рази вище, ніж у київських супермаркетах». Після невдалої спроби спростувати інкримінації на свою адресу і, більш того, звинуватити журналістів у деструктивних намірах, Міністр оборони змушений був звільнити профільного заступника, визнати проблему та необхідність її вирішення. Однією з причин корупції у сфері оборонних закупівель стала відмова від прозорих процедур під приводом «воєнної необхідності». Цей випадок вчергове продемонстрував актуальність загрози хабарництва в умовах війни, коли під

удар може бути поставлена суспільна довіра до влади та підтримка зарубіжних партнерів.

МІЖНАРОДНІ ПОДІЇ (ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ)

Рішення та заяви міжнародних партнерів України протягом січня є підтвердженням готовності антивоєнної коаліції до комплексної та довгострокової підтримки України та поступової відмови від політики штучних обмежень спроможностей при передачі важких озброєнь. За результатами восьмої зустрічі у форматі «Рамштайн» Україна має отримати від союзників безпрецедентний пакет допомоги з огляду на номенклатуру та кількість озброєння, обладнання та боєприпасів. Вирішення етапного питання постачання танків може бути свідченням домінування позиції прихильників ідеї завершення конфлікту шляхом надання Україні можливостей для переконливої військової перемоги і, відповідно, поразки росії на полі бою.

Протягом січня не зафіксовано подій, політичних заяв і рішень, які могли б розглядатися як такі, що кардинально впливають на подальший перебіг і перспективи завершення війни або ж на вже сформовані тенденції. Отже, станом на кінець січня 2023р.:

- ✓ Максималістські цілі збройної агресії кремля проти України залишаються незмінними, а саме — знищення української державності. Водночас, триває процес адаптації проміжних намірів та методів їх досягнення.
- ✓ Росія здійснює активні заходи з підготовки сил і засобів до вирішального реваншу з метою перехоплення ініціативи на театрі бойових дій найближчими місяцями одночасно з приготуваннями до переходу до стратегії «війни на виснаження».
- ✓ Усвідомлення партнерами України небезпеки перспективи затягування війни, схоже, спонукало їх до зміни підходів до ухвалення рішень щодо номенклатури, кількості та темпів надання військової допомоги Україні.

II.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Початок 2023р. характеризувався продовженням небезпечних, турбулентних процесів у Європі та світі, ескалацією російської інтервенції в Україні, подальшою конфронтацією між колективним заходом і країною-агресором. Визначилися певні тенденції стосовно розширення військово-технічної підтримки України з боку світового співтовариства та створення юридично-правових засад для подальшої ізоляції путінського режиму та засудження російської агресії.

Українська дипломатія на світовій арені концентрувала зусилля на забезпеченні необхідних ресурсів для опору збройній експансії РФ, стабілізації внутрішньої ситуації в умовах тривалої війни, просуванні власних ініціатив у двосторонніх відносинах і на міжнародних майданчиках. Своєю чергою, січень 2023р. ознаменувався активізацією діяльності офіційного Києва на євроінтеграційному напрямі з метою прискорення відкриття переговорного процесу про вступ до ЄС.

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ

У січні 2023р. тривала нова фаза активного «дипломатичного марафону», в рамках якого українська сторона намагалася зміцнити зовнішньополітичні контакти в різних регіонах світу, розширити міжнародну антипутінську коаліцію, зафіксувати українські ініціативи у світовому порядку денному, забезпечити пришвидшену інтеграцію до об'єднаної Європи тощо. Зрозуміло, що всі ці вектори були підпорядковані головній меті — опору російському вторгненню і перемозі у війні. У загальному вигляді слід виокремити наступні напрями зовнішніх дій української сторони.

Політико-дипломатичні контакти на різних рівнях. Січень був насичений дипломатичними переговорами, консультаціями, зустрічами на вищому і високому рівнях. Зокрема, за словами В.Зеленського, за період з 21 грудня 2022р. по 23 січня 2023р.

відбулось понад 30 раундів переговорів (публічних) з лідерами держав-партнерів. Лише у січні 2023р. було проведено online-переговори та очні зустрічі з президентами Франції, Фінляндії, Туреччини, Німеччини, ОАЕ, Польщі, Литви, з прем'єр-міністрами Швеції, Нідерландів, Британії, Канади, Норвегії, Люксембургу, а також з Генсеком НАТО Й.Столтенбергом, Президентом і Віце-Президентом Єврокомісії Урсулою фон дер Ляєн і Ф.Тіммермансом. Водночас Київ відвідали Президент Європейської ради Ш.Мішель, Голова ОБСЄ Б.Османі, Верховний комісар ООН у справах біженців Ф.Гранді. Важливою була зустріч з керівником МАГАТЕ Р.Гроссі, в результаті якої була досягнута домовленість про відправлення на всі українські атомні станції місії МАГАТЕ.

Серед інших значимих з дипломатичної точки зору контактів слід виділити активні переговори з урядовцями Великої Британії, Швеції, Польщі, Італії, Індії, Естонії, депутатами Сейму Латвії тощо. Інтенсивним був діалог з урядовцями, сенаторами, бізнесменами США. Паралельно тривали робочі зустрічі та консультації з іноземними партнерами на рівні Уряду, профільних міністерств і відомств. Своєю чергою, в рамках традиційних дипломатичних процедур, Президент України прийняв вірчі грамоти у нових послів Кіпру, Австрії, Фінляндії та Лівії.

Є підстави стверджувати, що за період широкомасштабної агресії зовнішня політика Києва стала проактивною і наступальною. Довкола України сформувалася нова політико-дипломатична реальність, в якій контакти вищого рівня з лідерами провідних країн і авторитетних міжнародних структур стали повсякденною практикою.

Участь української сторони у роботі міжнародних інституцій, різноманітних форумах і заходах. На початку січня відбулась актуальна для України установча зустріч з міжнародними партнерами щодо підтримки відновлення української енергетики,

у якій взяли участь помічник державного секретаря США з питань енергоресурсів, представники країн G7, ЄС, ЄБПР, Світового банку, Програми розвитку ООН UNDP та USAID. 11 січня у Львові 2023р. відбувся другий саміт Люблінського трикутника, під час якого Президенти України, Польщі та Литви підписали спільну декларацію щодо підтримки України та її руху до ЄС.

Однією з центральних подій стала активна участь України у щорічному Всесвітньому економічному форумі у Давосі (16-20 січня 2023р.), який приділив значну увагу українській проблематиці, і де офіційний Київ просував власні інтереси та ініціативи. Також українська сторона взяла участь в інших міжнародних заходах — у черговому засіданні контактної групи з питань оборони («Рамштайн»), у форумі американської Національної асоціації торгово-промислових палат штатів.

Просування нових проукраїнських ініціатив. Офіційний Київ зосереджує зусилля Офісу Президента, Кабміну, МЗС, інших профільних відомств на просуванні ряду міжнародних ініціатив, серед яких можна відзначити наступні:

✓ Українська сторона на всіх рівнях, в рамках двосторонніх відносин і на міжнародних майданчиках наполегливо пропонує ідею скликання міжнародного саміту для ухвалення «української формули миру», 10 пунктів якої, за словами В.Зеленського, «здатні створити нову архітектуру безпеки».

✓ Україна планує винести на розгляд Генеральної Асамблеї ООН резолюцію щодо створення спеціального трибуналу для розслідування злочину російської агресії. Про це заявила заступниця Міністра закордонних справ Е.Джапарова 12 січня 2023р. на відкритих дебатах Ради Безпеки ООН щодо верховенства права в міжнародних відносинах.

✓ 21 січня 2023р. Президент України виступив на Конференції Міністрів сільсько-го господарства в Берліні, закликавши підтримати глобальну гуманітарну ініціативу «Зерно з України».

✓ 27 січня 2023р. Президент України оголосив «Марафон чесності», з метою

змусити МОК заборонити участь росіян і білорусів у Олімпіаді-2024 і запобігти змаганням «витягнути у світовий спорт представників держави-терориста».

МІЖНАРОДНІ ПОДІЇ І ЗАХОДИ

США і Японія оприлюднили спільну заяву про підтримку України та засудження дій рф. Це відбулось 12 січня під час засідання спільного Консультативного комітету з питань безпеки США-Японія.

На Рівненській АЕС 18 січня розпочала роботу постійна місія (МАГАТЕ). Також відкривається постійне представництво на ЧАЕС. Генеральний директор Р.Гроссі заявив, що МАГАТЕ розширює свою присутність в Україні, щоб допомогти запобігти ядерній аварії під час війни та створює місії постійного перебування на кожній українській АЕС

Дев'ять країн Європи 19 січня ухвалили «Талліннську декларацію» на підтримку України. У документі, який підписали Міністри оборони й представники Міністерств оборони, міститься зобов'язання подальшої військової допомоги Україні, наголошується, що новий рівень підтримки вимагає надання танків, протиповітряної і протиракетної оборони.

У січні висунуто ряд міжнародних ініціатив щодо засудження і покарання країни-агресора. *Перше.* Європарламент 19 січня ухвалив резолюцію, яка закликає до створення спеціального міжнародного трибуналу для переслідування злочину агресії росії проти України.

Друге. Єврокомісар з питань юстиції Д.Рейндерс, заявив, що Європейська комісія розглядає можливість створення офісу міжнародної прокуратури для розслідування злочину агресії росії проти України.

Третє. Європейський суд з прав людини 25 січня оголосив своє рішення про прийнятність справи щодо захоплення росією територій сходу України у 2014 році та щодо масштабного порушення окупантами прав людини.

Четверте. 26 січня 2023р. ПАРЕ одностайно ухвалила резолюцію «Правові

аспекти та аспект прав людини в агресії російської федерації проти України», у якій пропонується «створити спеціальний міжнародний кримінальний трибунал щодо злочину агресії проти України»

П'яте. Естонія, одна з перших країн в Європі, заявила про розробку юридичного плану щодо конфіскації та передачі Україні підсанкційних російських активів.

КРОКИ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На початку січня 2023р. Київ і Брюссель домовились про проведення 3 лютого в Києві чергового саміту Україна-ЄС. З боку Єврокомісії було анонсовано приїзд великої делегації єврокомісарів. Українська сторона пов'язує з цією подією оптимістичні очікування щодо прискорення євроінтеграційного процесу.

У січні 2023р. топ-темою для української влади було наближення старту переговорного процесу про вступ до ЄС. Українська сторона у перемовинах з європейськими візаві розпочала на різних рівнях лобіювати ідею скорочення оціночних процедур і якомога швидшого переходу до перемовин про вступ. Зокрема, 19 січня В.Зеленський заявив, що «ми готуємо й початок переговорів щодо членства України у ЄС — є всі передумови для того, щоб ці переговори стартували вже цього року». 30 січня Прем'єр-міністр України Д.Шмигаль заявив, що «у нас дуже амбітний план приєднатися до ЄС протягом наступних двох років. Тож ми очікуємо, що у 2023р. ми можемо вже мати цей передвступний етап переговорів».

Однак судячи з заяв від 13 січня 2023р. Голови Єврокомісії Урсули фон дер Ляєн і Прем'єр-Міністра Швеції, яка головує у ЄС, У.Крістерссона, Єврокомісія планує звітувати про стан виконання її рекомендацій Україною у другій половині 2023р. в рамках загального пакету розширення.

Слід зазначити, що в січні українська сторона продовжила процес виконання пакету рекомендації Єврокомісії.

- ✓ 12 січня XIX позачерговий з'їзд суддів України обрав 8 членів ВРП за квотою від суддівської спільноти.

- ✓ 17 січня Конкурсна комісія відібрала 22 кандидати на посаду Директора НАБУ.

- ✓ 20 січня Етична рада ухвалила рішення про відповідність 4 кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя від всеукраїнської конференції прокурорів.

Водночас на порядку денному залишається проблемна ситуація довкола рекомендацій Венеціанської комісії про збільшення складу Дорадчої групи експертів, яка бере участь у відборі суддів Конституційного суду. Також ЄС у січні 2023р. закликав Україну якомога швидше затвердити Державну антикорупційну програму, розроблену за підтримки ЄС.

Своєю чергою, має зовнішньополітичне значення (у т.ч. в контексті євроінтеграції) і те, що на початку року спостерігалася помітна активізація діяльності правоохоронних структур щодо викриття корупційних схем, фактів хабарництва, зловживань службовим положенням на різних щаблях влади. У січні 2023р. відбулась серія звільнень високопосадовців, але важливо, щоб це не залишилося «епізодичною активізацією» боротьби з корупцією.

Загалом оцінюючи стан і тенденції євроінтеграції України, є підстави очікувати на позитивні рішення саміту ЄС-Україна і подальший прогрес у просуванні до євроспільноти.

Підсумовуючи перебіг подій січня 2023р., слід відзначити, що зусилля української дипломатії були зосереджені на забезпеченні зовнішньої підтримки опору російській агресії, зміцненні антипутінської коаліції країн світу, просуванні ряду стратегічних ініціатив, спрямованих на політико-економічну ізоляцію росії та забезпеченні юридично-правових засад для засудження і покарання російських злочинців, що розв'язали війну проти України, включно з політичним керівництвом країни-агресора.

Своєю чергою, дії української влади були спрямовані на прискорення євроінтеграційного процесу, зокрема, забезпечення переходу до нової фази відносин Києва і Брюсселя — переговорів про вступ до ЄС.

III.

АНАЛІТИЧНІ НОТАТКИ ПРО НАЙВАГОМІШІ ПОДІЇ, ПРОЦЕСИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА РІШЕННЯ СІЧНЯ У СФЕРІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

1. ЗАКОНОДАВСТВО

1.1. 24 січня 2023р. Глава держави підписав ухвалений Парламентом Закон «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці». Цим Законом, зокрема, значно посилено відповідальність для військових у випадку самовільного залишення ними військової частини, місця служби чи поля бою, а також дезертирство, непокору та невиконання бойових наказів.

Однак ухвалення цього Закону викликало неоднозначну реакцію, як з боку представників громадянського суспільства, зокрема, правозахисників, так і серед окремих вчених-правознавців. Останні, зокрема, звертали увагу на те, що ухвалений парламентаріями Закон, на жаль, не позбавлений приписів, які порушують насамперед (на їх погляд) конституційний принцип рівності всіх перед законом, містять у собі ознаки «непропорційності та надзвичайної суворості покарань», а також юридичної невизначеності. В свою чергу, представники громадянського суспільства звертали увагу на те, що в разі набуття законом чинності командування отримує безпрецедентні важелі шантажу та карання військових тюрмою практично за будь-яку критику їхніх рішень, навіть якщо рішення некомпетентні та спираються на невдалий бойовий менеджмент. Направлена на адресу Глави держави петиція з проханням «ветувати» ухвалений Парламентом Закон набрала значно більшу кількість голосів від необхідної для її розгляду.

Натомість Головнокомандувач ЗСУ В.Залужний підтримав ухвалиний Закон і публічно попросив Главу держави підписати його якнайшвидше. Адже, на його думку, явно несправедливою є ситуацію, коли за недотримання дисципліни військовослужбовці можуть тільки: «сплатити штраф, розмір якого становить до 10% бойових виплат, або отримати покарання з випробуванням...», ...більше того, і це ключове, оголені ділянки фронту змушені закривати собою інші військовослужбовці, що призводить до збільшення втрат особового складу, територій та мирних людей на них».

Підписуючи 24 січня 2023р. Закон, який був ухвалений Парламентом ще 13 грудня 2022р., Глава держави формально не дотримався конституційного припису ч.2 ст.94 Основного Закону держави, за яким «Президент України протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону підписує його, беручи до виконання, та офіційно оприлюднює його або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду». Останнє є підставою для визнання КСУ цього Закону неконституційним повністю, оскільки була безпосередньо порушена встановлена Конституцією України процедура набрання ним чинності (ч.1 ст.152 Конституції України).

2. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

2.1. У січні єдиний орган конституційної юрисдикції працював у складі 13 (із 18 передбачених Конституцією України) суддів КСУ. Вакантними й надалі залишаються три посади суддів КСУ за квотою ВРУ та дві за квотою з'їзду суддів України. Водночас останні

не «заповнюються» з'їздом суддів України уже декілька років підряд як з причин об'єктивного (пандемія коронавірусної хвороби Covid-19), так і суб'єктивного характеру. Не зміг розглянути питання про призначення суддів КСУ і з'їзд суддів України, який відбувся 11-13 січня 2023р., оскільки на час його проведення в Україні ще не було створено Дорадчу групу експертів (ДГЕ). Саме остання, відповідно до законодавчих змін від 13 грудня 2022р. повинна попередньо «перевірити» та «оцінити» на предмет «моральних якостей і рівня компетентності у сфері права» всіх без виключення кандидатів на посаду суддів КСУ перед їхнім призначенням. В свою чергу, членів «першого складу» ДГЕ мали б призначити глава держави, парламент, з'їзд суддів України та її уряд (по одному члену мають призначати Президент України, ВРУ, з'їзд суддів України; одна особа має бути призначена КМУ за пропозицією Європейської комісії «За демократію через право» та дві особи КМУ за пропозиціями міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п'яти років надають Україні технічну допомогу у сфері конституційної реформи, верховенства права, захисту прав людини, запобігання та протидії корупції). Жоден з цих органів на час проведення останнього з'їзду суддів України не призначив своїх членів до ДГЕ. В той же час, через

окремі «розбіжності» у баченні як «кількісного складу», так і обсягу повноважень ДГЕ між українським Парламентом та Венеційською Комісією (Європейською комісією «За демократію через право»), остання 25 січня 2023р. офіційно відмовилась делегувати своїх кандидатів на призначення їх КМУ членами ДГЕ.

2.2. Починаючи з вересня минулого року, КСУ працює в режимі фактичної відсутності свого «повноцінного» керівництва як такого, оскільки він не зміг декілька разів підряд обрати Голову КСУ та, відповідно, його заступника; обов'язки Голови КСУ, згідно з чинним законодавством, весь цей час виконує найстарший за віком суддя КСУ. Крім того, з грудня минулого року КСУ опинився у ситуації максимально близькій до критичної в частині організації своєї діяльності як такої взагалі. Адже КСУ «є повноважним здійснювати конституційне провадження, якщо у його складі є щонайменше 12 суддів Конституційного Суду» (ст.10 Закону «Про Конституційний Суд України»). Все це разом створює серйозну загрозу в належному дотриманні/виконанні в Україні конституційних принципів здійснення державної влади, забезпечення верховенства Конституції та гарантування прав і свобод людини та громадянина (ст. 3, 6, 8, 55 Конституції України).

IV. ЕКОНОМІКА

РІШЕННЯ

Україна залишається в центрі уваги світової спільноти і міжнародних фінансових інститутів, які надають нашій країні значну економічну і фінансову допомогу.

З самого початку 2023р. демократичні країни продовжують надання допомоги і підтримки Україні. Так, 16 січня Україна та ЄС підписали Меморандум про взаєморозуміння і надання €18 млрд. макрофінансової допомоги (у форматі пільгового кредитування). 17 січня Україна отримала перший транш у €3 млрд. Як вказували українські високопосадовці, це дозволить Україні закрити найнагальніші потреби, маючи стабільне надходження коштів протягом року.

Однак ситуація значно складніша. ЄС заявив, що наступні транші будуть виділені лише за умови проведення реформ. Війна більше не є достатньою причиною для гальмування змін в Україні.

Повністю Меморандум ще не оприлюднений. Однак, за даними ЗМІ, Меморандум містить 20 умов для проведення реформ з конкретними термінами виконання.

З одного боку, це, звичайно, ускладнить для України отримання повноцінного фінансування. З іншого — якщо ми говоримо, що відновлення має починатися невідкладно, то підхід ЄС зможе прискорити реформування, а з тим — і будівництво оновленої країни.

Так само, слід очікувати і посилення співпраці та покращення прозорості із США. Так, Офіси генеральних інспекторів Пентагону США, Державного департаменту та Агентства США з міжнародного розвитку оприлюднили Спільний стратегічний план нагляду на 2023 фінансовий рік щодо допомоги, яка надається Україні.

Станом на 6 січня 2023р., наглядові органи уряду США опублікували 14 звітів за період після початку повномасштабної війни, де викладені рекомендації щодо покращення внутрішнього контролю, зниження витрат та підвищення ефективності роботи.

Поряд з цим, посилення контролю не означає посилення обмежень. Радше навпаки, дедалі більше у США поширюється позиція, щоб «... США та союзники терміново надали Україні зброю, яка їй необхідна».

Вірогідно, розширення економічної і військової допомоги США Україні, супроводжуване належним контролем, стане основою політики співпраці у 2023р.

Наприкінці січня почало втілюватися значуще рішення партнерських країн — розпочала роботу Міжвідомча донорська Координаційна платформа для підтримки процесу відновлення та реконструкції України в рамках т.зв. «фінансового Рамштайну».

Перше засідання Координаційної платформи донорів було проведене в режимі відеоконференції. На ньому були присутні високопосадовці з України, ЄС, країн G7, а також фінансових установ, таких як ЄІБ, ЄБРР, МВФ та Світовий банк. Якщо така платформа запрацює на постійній основі, це може суттєво прискорити і підвищити результативність партнерської допомоги Україні.

Уряд і НБУ діють також у напрямі забезпечення економічної стабілізації і збалансованості. Так, Правління НБУ ухвалило рішення зберегти облікову ставку на рівні 25% річних, а також продовжити підвищення нормативів формування банками обов'язкових резервів. Це сприятиме подальшому зростанню привабливості гривневих активів, підтриманню курсової стабільності та

поступовому зниженню інфляції, що й поступово відбувалось упродовж останніх місяців.

Стабілізації інфляційного тиску сприяли деокупація територій, розширення пропозиції продуктів харчування та слабший споживчий попит в умовах енергетичного терору росії. Стримували інфляцію й незмінні тарифи на житлово-комунальні послуги, фіксований курс гривні та налагодження логістики.

Дещо неочікувано Верховна Рада 12 січня 2023р. ухвалила за основу законопроекти, які передбачають запровадження низки податкових пільг для промисловості. Серед основних новацій виокремлюються звільнення імпорту обладнання та комплектуючих від сплати ПДВ та мита (при ввезенні обладнання виключно для власного виробництва), звільнення від сплати ПДВ та мита імпорту обладнання для професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які здійснюють підготовку кадрів для підприємств.

Хоча запроваджені (якщо будуть ухвалені в цілому) новації зменшать надходження до Держбюджету, однак вони можуть зіграти позитивну роль для стимулювання сучасного промислового виробництва.

Між тим, подальший розгляд законопроектів не є зрозумілим, оскільки зазвичай МВФ виступає проти додаткових пільг, якщо не визначені чіткі джерела компенсації зменшення надходжень.

Поряд з цим, є й «зворотні» наміри. Так, Уряд 27 січня схвалив законопроект, який передбачає скасування з 1 липня пільгової системи оподаткування для малого бізнесу, яка дозволяє сплачувати лише 2% від доходу. Таким чином, у разі ухвалення цього законопроекту в зазначеній редакції малий бізнес втратить податкові пільги з 1 липня 2023р., навіть якщо війна до того часу ще не припиниться і воєнний стан не буде скасований.

Ще однією «родзинкою» є те, що водночас пропонується скасувати мораторій на

проведення документальних перевірок бізнесу.

На жаль, посилення фіскального тиску ще у цьому році виглядає цілком ймовірним.

Уряд продовжує євроінтеграційне інституційне будівництво. Так, Кабінет Міністрів затвердив розпорядження, яким передбачається створення делегації для переговорів стосовно узгодження угоди між Україною та ЄС про «Єдиний ринок» (2021-2027рр.) та її підписання.

Програма ЄС «Єдиний ринок» є програмою фінансової підтримки ЄС, яка розрахована на сім років. Програма має сприяти спрощенню доступу до ринків, створенню сприятливого бізнес-середовища, розвитку та росту бізнесу, забезпеченню конкурентоспроможності і стійкості компаній та цілих секторів економіки, що винятково важливо для України, як кандидата до вступу до ЄС.

На початку січня Уряд створив на базі Держагентства інфраструктурних проєктів та Держагентства автомобільних доріг («Укравтодор») нову структуру – Державне агентство відновлення та розвитку України. Серед ключових задач, які поставлені перед Агентством, виокремлюються практичне втілення першочергових об'єктів відновлення, відпрацювання механізму взаємодії з донорами, координація національних і регіональних проєктів.

Подібна інституція може мати дійсно позитивний вплив на результативність процесів відновлення. Однак, поки практика вітчизняних агенств радше вказує на посилення ризиків бюрократизації і коруптованості. Тому, вірогідно, надати міжнародним спонсорам право прискіпливого контролю за фінансуванням і виконанням проєктів відновлення.

ПОДІЇ, ПРОЦЕСИ, ТЕНДЕНЦІЇ

За попередньою оцінкою Міністерства економіки ВВП України у 2022р. впав на 30,4%, що, зважаючи на продовження агресії і ракетні масовані враження вітчизняної

критичної інфраструктури (листопад-грудень), є дещо кращим показником, ніж раніше оцінювалось (33-40%).

Міжнародна партнерська допомога дозволяє Україні забезпечувати макроекономічні баланси. Так, валові міжнародні резерви України, станом на 1 січня 2023р., становили \$28,5 млрд. (у грудні зросли на 1,9%). Збільшення відбулося завдяки валютним надходженням від міжнародних партнерів, які перевищили інтервенції НБУ з продажу валюти для підтримання офіційного (фіксованого) курсу.

При цьому чисті міжнародні резерви досягли \$18,3 млрд., що є найвищим показником року (крім січня). Нагадаємо, валові резерви відіграють вагомий роль у зовнішньоекономічному збалансуванні (фінансування торговельного дефіциту, сплати боргових зобов'язань, інтервенцій). Чисті резерви є значущою монетарною компонентою у формуванні пропозиції грошей. Вказані обсяги дозволяють забезпечувати макроекономічні баланси.

Зауважимо, що зростання резервів (завдяки партнерській допомозі) відбулося всупереч продовженню суттєвого перевищення попиту над пропозицією на міжбанківському валютному ринку. Так, станом на 27 січня (з початку року) НБУ на міжбанку купив лише \$25 млн., продав — \$2,73 млрд., тобто негативне сальдо інтервенцій перевищує \$2,7 млрд.

У 2022р. Україна отримала безпрецедентну світову фінансову підтримку — близько \$32,1 млрд. Найбільша фінансова допомога надійшла від США — \$12 млрд., ЄС — \$8 млрд., МВФ — \$2,7 млрд., Канади — \$1,9 млрд. Водночас, країна отримала близько \$3,1 млрд. через розміщення валютних ОВДП. Разом це дало змогу компенсувати значну частину чистих інтервенцій НБУ з продажу валюти (\$25 млрд.) та виплат

країни за обслуговування та погашення державного боргу в іноземній валюті (\$9,1 млрд.).

Нагадаємо, наповнення резервів є вкрай важливим для забезпечення економічної безпеки країни. Поки є підстави сподіватись, що міжнародні партнери продовжать належне фінансування України і крахові сценарії не відбудуться.

За ініціативи НБУ всі системно важливі банки об'єдналися для створення спільної банківської мережі — POWER BANKING. Це спільна мережа відділень банків по всій Україні, які будуть працювати та надавати клієнтам банківські послуги навіть у критичній ситуації під час блекауту. На сьогодні мережа POWER BANKING об'єднує всі 14 системно важливих банків, відділення яких стали основою цієї мережі, та залучає інших учасників банківського ринку. А за січень спільна мережа, яка зможе надавати банківські послуги навіть в умовах ймовірного блекауту, зросла в понад 1,5 раза — до 40% загальної кількості.

В умовах блекауту у відділеннях мережі POWER BANKING для всіх клієнтів буде доступний певний перелік нагальних банківських послуг, у т.ч. отримання готівки, платежі, переказ коштів та ін.

17 січня 2023р. Фонд державного майна України (ФДМУ) продав Усть-Дунайський морський торговельний порт за 201 млн. грн., що більш ніж втричі перевищує стартову ціну (60 млн.). Це був перший продаж морського порту в історії незалежної України.

Хоча існувала висока протидія приватизації порту, однак ФДМУ та Мінінфраструктури наполягають на тому, що морський порт потребує масштабних інвестицій, які може здійснити лише приватний бізнес. Це дійсно може прискорити розвиток регіону і транспорту, а відтак — має вітатись.

Енергосистема України зазнала загалом 12 ракетних атак ворога та 14 ударів БПЛА по енергооб'єктах. Масована атака рф (14 січня 2023р.) завдала суттєвих пошкоджень декільком енергоблокам теплових електростанцій. Крім цього, понад 10 ГВт основних встановлених потужностей наразі недоступні українській енергосистемі та знаходяться під контролем рф: Запорізька АЕС, Запорізька ТЕС, Луганська ТЕС, Вуглегірська ТЕС, Каховська ГЕС.

РИНОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

У січні дефіцит генеруючих потужностей по країні загалом становив більш ніж 20%, а в окремих енергетичних регіонах (наприклад, на Київщині) — близько 40%. Спостерігалось зниження споживання електроенергії через теплу погоду, проте зберігався суттєвий дефіцит потужності в енергосистемі у зв'язку з пошкодженнями ліній та генерації. Водночас, Укренерго вдалося відновити одну з ліній 330 кВ на південному сході країни.

Частково проблеми з постачанням електричної енергії вирішувались за рахунок імпорту її з ЄС. За даними мережі системних операторів континентальної Європи (ENTSO-E), станом на 28 січня 2023р. постачання електроенергії зі Словаччини збільшилося до 9 296 МВт-год., що є найвищим показником від початку співпраці (15 січня 2023р.).

Імпортна електрика у 2-3 рази дорожча за вироблену в Україні. Ціна ф'ючерсу на базове навантаження на лютий 2023р. у Румунії та Словаччини складає близько 170 €/МВт-год. (близько 6 681 грн./МВт-год. за офіційним курсом НБУ). Іноземні постачальники вже пропонують електроенергію на лютий з гарантованою поставкою по 12 грн./кВт-год. (з урахуванням ПДВ).

Імпорт здійснюють підприємства, у яких частка електроенергії складає близько 5-10%

в собівартості продукту чи послуги, а також ті, які не можуть зупинити виробничий процес на 3-4 години згідно з графіками відключення.

Кабінет Міністрів затвердив Положення про особливості імпорту електричної енергії під час проходження осінньо-зимового періоду 2022-2023рр., згідно з яким споживачі, які отримують ресурс з іноземних країн, захищені від планових відключень.

Попри незначні обсяги, імпорт електроенергії з ЄС дозволяє українським підприємцям підтримувати процес виробництва, а також збалансувати енергетичну систему України. Потужність споживання електрики (середньодобова) в Україні становить 12 тис. МВт за потреби 16-17 тис. МВт.

АТОМНА ГЕНЕРАЦІЯ

На сьогоднішній день вісім енергоблоків АЕС на підконтрольній державі території функціонують на максимальній потужності та забезпечують близько 55% загального споживання електроенергії в Україні. Найбільші обсяги генерує Південноукраїнська АЕС.

Постійна моніторингова місія Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) розпочала свою роботу на Хмельницькій АЕС (23 січня 2023р.) За даними Державної інспекції ядерного регулювання України (ДІЯРУ), місії розпочали роботу на Південноукраїнській, Рівненській АЕС, а також на Чорнобильській АЕС, що перебуває на етапі зняття з експлуатації, а також на Запорізькій АЕС (з вересня 2022р.).

Відомо про прагнення України щодо збільшення атомної генерації: до 2030р. планується додати ще 2 ГВт. ДП «НАЕК Енергоатом» розпочав реалізацію проекту з будівництва 5-го та 6-го енергоблоків на Хмельницькій АЕС, який планують завершити до 2029р.

Уряд ухвалив 20 січня 2023р. розпорядження щодо старту розроблення ТЕО зведення блоків за технологією AP1000 (у рамках виконання угоди між ДП «НАЕК Енергоатом» та Westinghouse про будівництво в Україні дев'яти нових енергоблоків за технологією AP1000).

ГАЗОВИЙ РИНОК

Запаси газу в українських підземних сховищах зменшилися до близько 11 млрд. куб. м (порівняно з 14,7 млрд. куб. м на початку листопада 2022р.). КМ України ухвалив розпорядження, яке дозволить НАК «Нафтогаз України» залучити грант від ЄБРР на суму майже €189 млн. для імпорту додаткових обсягів газу.

ТОВ «Оператор ГТС України» (ОГТСУ) спільно з компанією ROSEN Europe B. V. упродовж 2022р. провели внутрішньотрубну діагностику (ВТД) понад 2 тис. км лінійної частини магістральних газопроводів DN 1400 (діаметр у мм) – 1176,75 км, DN 1200 – 71,91 км, DN 1000 – 789,86 км. Окремо відзначається виконання ВТД одного з магістральних газопроводів на ділянці від держкордону з Молдовою до компресорної станції ОГТСУ (особливість ділянки – транспортування газу у реверсі). ВТД підвищить надійність вітчизняної ГТС.

ЗАКОН ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДРОКОРИСТУВАННЯ

Ухвалення євроінтеграційного Закону України про надрокористування (2805-ІХ, набуде чинності від 28 березня 2023р.) передбачає масштабну реформу сфери користування надрами в Україні. Серед ключових положень Закону наступні:

- ✓ запровадження єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та її складових, зокрема, доступ до відомостей про державний реєстр спеціальних дозволів на користування надрами;
- ✓ використання міжнародних стандартів та класифікацій під час проведення експертиз, оцінки ресурсів та запасів корисних копалин;

- ✓ вільний обіг спецдозволів, що сприятиме розвитку українського ринку користування надрами, підвищить його привабливість для інвесторів;
- ✓ запровадження механізму вирішення проблеми, пов'язаної зі «сплячими» ліцензіями: встановлення плати за продовження дії ліцензії, якщо видобуто менше 5% від затверджених запасів (крім випадку непродуктивних нафтогазових свердловин) та заборона – якщо видобуток складає менше 1%, що покращить ситуацію на ринку корисних копалин;
- ✓ впровадження нової норми про пріоритетне право власника земельної ділянки в розмірі не більше 25 га отримати спеціальний дозвіл на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів).
- ✓ зміна поняття «геологічного вивчення» на комплексний (наскрізний) спецдозвіл строком від 3 до 20 років на суші (і до 30 років на континентальному шельфі та в межах виключної (морської) економічної зони України), у рамках якого дозволяється поєднувати розвідку корисних копалин з їх промисловою розробкою.
- ✓ створення економічного паспорту, який дозволить українцям отримати частину доходу від ренти за користування надрами.

ОПАЛЮВАЛЬНИЙ СЕЗОН

Попри продовження війни, енергосистема України працює, тривають ремонти.

Половина опалювального сезону пройдена без катастрофічних проблем у сфері теплопостачання. Цьому сприяли наступні чинники: оперативне надходження сучасних західних систем протиповітряної оборони, завдяки чому знищено більшу частину ракет та дронів, які були спрямовані на об'єкти критичної інфраструктури; забезпечення країнами-партнерами значної кількості обладнання для ремонтних робіт; підтримка котелень в умовах частих відключень електроенергії за рахунок генераторів. Також

завдяки відносно теплій зимовій погоді вдалося досягти суттєвої економії газу у підземних сховищах та вугілля (на складах 1,2 млн. т).

МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Продовжується надання допомоги енергетичному сектору України.

- ✓ Створення Секретаріатом Європейського Енергетичного Співтовариства агенції спостереження/моніторингу енергетичного ринку України (Ukraine Energy Market Observatory), яка стежитиме за всіма подіями, пов'язаними з енергетичним ринком та корпоративним управлінням України. Оцінки (на засадах конфіденційності) будуть опубліковані та надані залученим внутрішнім і міжнародним зацікавленим сторонам з метою інтеграції українського енергетичного сектору з європейським та прозорого управління.
- ✓ Заява G7 щодо взяття зобов'язання продовжувати тісну координацію з метою надання обладнання та гуманітарної допомоги, закупівлі необхідного устаткування та підтримки довгострокового бачення України щодо модернізації та декарбонізації її енергетичної системи та інтеграції з європейською системою (зустріч G7 з партнерами 25 січня 2022р.).
- ✓ Започаткування ініціативи щодо створення стратегічного партнерства між Україною та ЄС у сфері відновлюваних газів у рамках заявлених планів України щодо збільшення до 2050р. частки виробництва електроенергії із безвуглецевих джерел до 90% та, зокрема, збільшення частки ВДЕ до 30% до 2030р. (зустріч Президента України з виконавчим Віце-Президентом ЄК з Європейського зеленого курсу 9 січня 2023р.).
- ✓ Реалізація проекту резервного забезпечення міст електроенергією у разі пошкодження генерації та мереж спільно з Урядом, міськкадіміністрацією, донорами. Використання технологічних енергетичних рішень для забезпечення резервів генерації для великих міст, захисту критичної інфраструктури (насамперед опалення, водопостачання) під час відключень електрики.

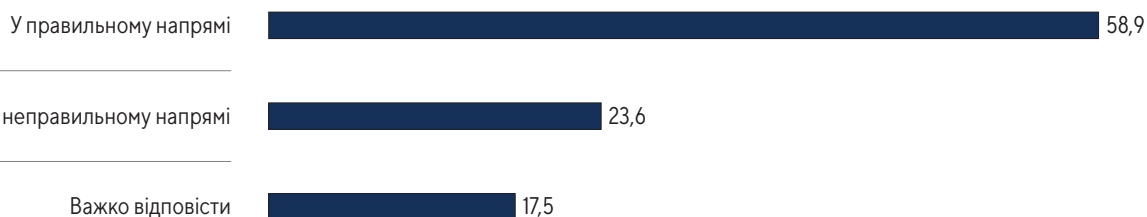

VII.

ПОЗИЦІЇ ГРОМАДЯН З АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ¹

ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ПОДІЇ В УКРАЇНІ РОЗВИВАЮТЬСЯ У ПРАВИЛЬНОМУ ЧИ НЕПРАВИЛЬНОМУ НАПРЯМІ?

% опитаних

ЯКИМ ЧИНОМ ЗМІНИЛОСЯ СТАНОВИЩЕ В УКРАЇНІ В ТАКИХ СФЕРАХ, ПОРІВНЯНО З ПОЧАТКОМ 2022р.?

% опитаних

	Змінилося на краще	Змінилося на гірше	Не змінилося	Важко відповісти
Міжнародний імідж України	74,8	8,2	10,1	6,9
Обороноздатність країни	74,7	9,9	8,7	6,7
Міжнаціональні стосунки в Україні	45,5	14,6	28,5	11,3
Ставлення громадян до влади	24,8	24,6	38,1	12,4
Ставлення влади до громадян	17,4	24,5	45,0	13,1
Рівень свободи слова	16,5	25,4	47,6	10,6
Становище у сфері дотримання прав і свобод громадян	16,5	22,8	45,0	15,8

¹ Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 13 по 21 грудня 2022р.

Опитування методом face-to-face проводилося у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях та місті Києві (у Запорізькій, Миколаївській, Харківській та Херсонській областях – лише на тих територіях, що контролюються Урядом України та на яких не ведуться бойові дії).

Опитування проводилося за стратифікованою багатоступеневою вибіркою із застосуванням випадкового відбору на перших етапах формування вибірки та квотного методу відбору респондентів на завершальному етапі (коли здійснювався відбір респондентів за статеві-віковими квотами). Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022р. (за віком, статтю, типом поселення).

Опитано 2 018 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Разом з тим, додаткові система точні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

**ЯКИМ ЧИНОМ ЗМІНИЛОСЯ СТАНОВИЩЕ В УКРАЇНІ В ТАКИХ СФЕРАХ,
ПОРІВНЯНО З ПОЧАТКОМ 2022р.?**

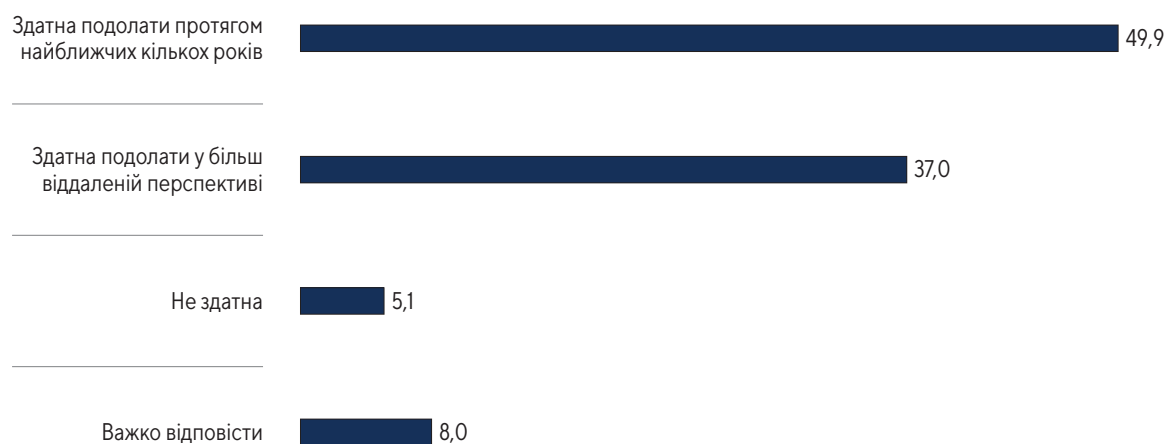
% опитаних

(продовження)

	Змінилося на краще	Змінилося на гірше	Не змінилося	Важко відповісти
Рівень демократії	14,7	24,5	49,4	11,4
Ситуація зі злочинністю	12,5	33,0	38,5	16,0
Дотримання законності державними службовцями	11,9	24,9	44,5	18,7
Соціальний захист (соціальні виплати, допомоги, субсидії тощо)	10,0	36,8	41,9	11,3
Упевненість громадян у завтрашньому дні	9,1	66,6	14,7	9,7
Охорона здоров'я	8,0	44,8	39,8	7,4
Становище етнічних та релігійних меншин	5,6	20,7	49,2	24,5
Пенсійне забезпечення	5,5	33,9	46,9	13,6
Освіта	4,4	58,9	27,1	9,6
Рівень стабільності	3,9	76,0	13,4	6,8
Оплата праці	3,1	62,6	25,2	9,1
Економічне становище країни	2,7	83,0	10,1	4,2
Рівень добробуту Вашої родини	2,7	71,9	21,9	3,4
Рівень цін і тарифів	2,2	86,8	8,0	3,0
Ситуація в країні в цілому	4,7	75,4	13,0	6,9

ЧИ ЗДАТНА УКРАЇНА ПОДОЛАТИ ІСНЮЮЧІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЩІ?

% опитаних

НАСКІЛЬКИ ДОБРЕ ЧИ ПОГАНО ВЛАДА СПРАВЛЯЄТЬСЯ З ВИРІШЕННЯМ ТАКИХ ЗАВДАНЬ?

% опитаних

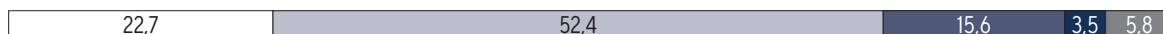
Забезпечення обороноздатності країни

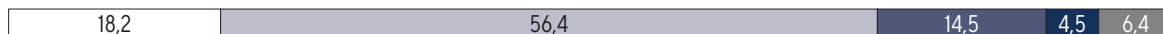
Забезпечення зовнішньополітичної підтримки України

Ліквідація наслідків ударів по енергетичних об'єктах

Забезпечення функціонування інфраструктури (комунальних служб, роботи транспорту, магазинів, забезпечення продовольством під час війни)

Допомога біженцям

Допомога вразливим групам населення

Забезпечення роботи економіки у військовий час

Боротьба із злочинністю, забезпечення охорони правопорядку

Забезпечення соціальної справедливості

Відновлення житлового фонду

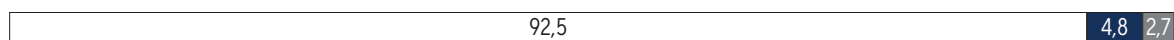

□ Дуже добре □ Скоріше добре □ Скоріше погано □ Дуже погано □ Важко відповісти

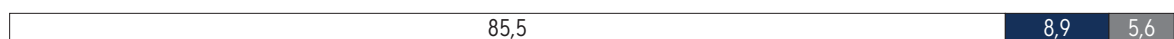
ЯКОЮ МІРОЮ ВИ ДОВІРЯЄТЕ ТАКИМ СОЦІАЛЬНИМ ІНСТИТУЦІЯМ?

% опитаних

Збройні Сили України

Добровольчі батальйони

Волонтерські організації

Національна гвардія України

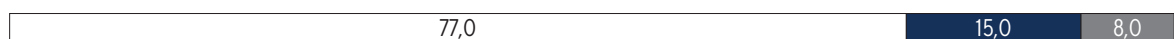
Державна прикордонна служба

Державна служба з надзвичайних ситуацій

Президент України

Національна поліція

Служба безпеки України (СБУ)

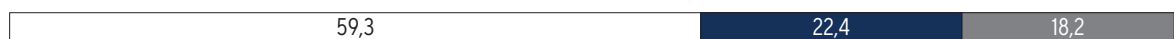
Голова вашого міста/селища/села

Громадські організації

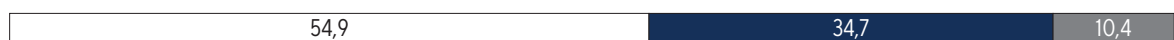
Церква

Місцева рада вашого міста/селища/села

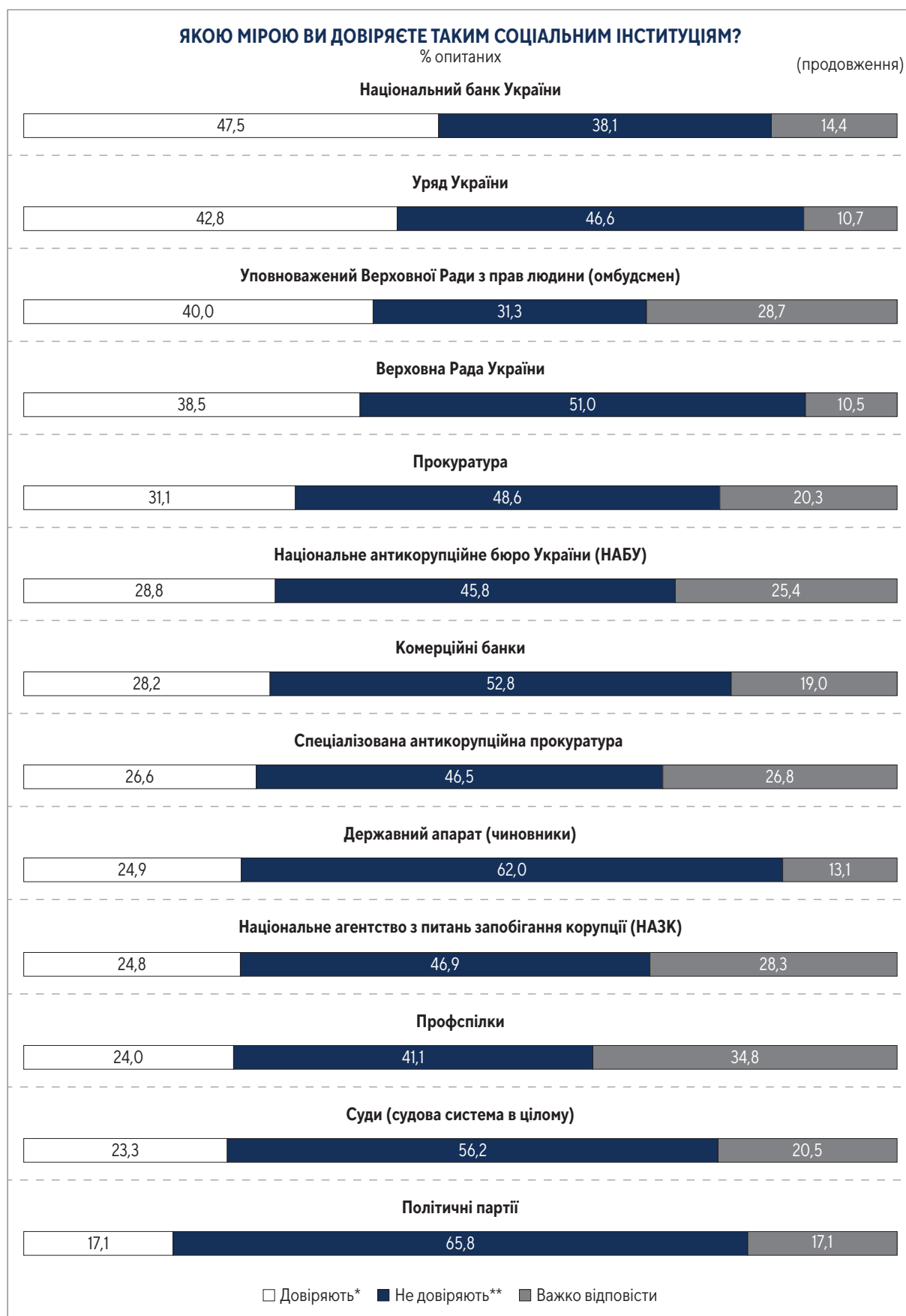
ЗМІ України

☐ Довіряють* ☒ Не довіряють** ☐ Важко відповісти

* Сума відповідей «повністю довіряю» та «скоріше довіряю».

** Сума відповідей «зовсім не довіряю» та «скоріше не довіряю».

* Сума відповідей «повністю довіряю» та «скоріше довіряю».

** Сума відповідей «зовсім не довіряю» та «скоріше не довіряю».

Над номером працювали:

Колектив авторів: Ю.Якименко (керівник проекту), А.Биченко, М.Білявський, О.Мельник, М.Міщенко, М.Пашков, О.Пищуліна, В.Омельченко, П.Стецюк, М.Сунгуровський, В.Юрчишин, Вікторія Удальцова (інтерн, довідкові матеріали)

Редакційно-видавничий відділ: З.Міщень, К.Мокляк, Т.Овсяник

Фото обкладинки: Сергій Тахмазов

Ця публікація підготовлена в рамках проекту Програми MATRA, що фінансується Посольством Королівства Нідерландів в Україні. Оцінки та висновки авторів не слід розглядати як офіційну позицію Посольства

Наша адреса:

01032, м. Київ, бул. Тараса Шевченка, 336, 7-й поверх

Телефон: (38 044) 201-11-98

Факс: (38 044) 201-11-99

e-mail: info@razumkov.org.ua

Веб-сторінка: www.razumkov.org.ua

